

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - СКОПЈЕ

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“

Меѓународна научна конференција

**МИСИРКОВ – ПРЕДИЗВИК ЗА НОВИ
ПРОУЧУВАЊА ВО НАУКАТА**

Струмица, 2 и 3 ноември 2016

3 ноември 2016 година

четврток, 10:00 часот

ПРЕТПЛАДНЕВНА СЕСИЈА

Снежанка Веновска-Антевска

МАКЕДОНСКИОТ ЗБОР ВО МОЛИТВИТЕ

Димитар Пандев

МЕЃУ ТРПЕЗАТА И ГОСТИЛНИЦАТА (ПРИЛОГ КОН
ТОЛКУВАЊЕТО НА СВЕТИКЛИМЕНТОВАТА ЈАЗИЧНА
МЕТАФОРА)

Мери Цубалевска

АРХАИЗИРАЊЕ НА ЈАЗИКОТ ВО ТВОРЕШТВОТО НА МИХАИЛ
РЕНЦОВ

Снежана Петрова-Џамбазова

ЗА РЕКЛАМИРАЧКИТЕ РАБОТИ

Луо Јун

НАЗИВИТЕ НА КИНЕСКАТА ТРАДИЦИОНАЛНА МЕДИЦИНА ВО
МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

ПРОГРАМА

2 ноември 2016 година

среда, 10:00 часот

ОТВОРАЊЕ НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА

поздравни говори

10:30 часот

ПРЕТПЛАДНЕВНА СЕСИЈА

Коста Пеев

МИСИРКОВ СО ПОЗАЈМЕНИТЕ БАЛКАНИЗМИ ПРВ ГО
ПРИКЛУЧИЛ МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КОН БАЛКАНСКАТА
ЈАЗИЧНА АЛИЈАНСА

Људмил Спасов

КРСТЕ МИСИРКОВ ЗА НАЦИОНАЛНАТА И ЈАЗИЧНАТА
ЕМАНЦИПАЦИЈА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД

Лилјана Макаријоска

ЛЕКСИКАТА ВО ДЕЛОТО НА МИСИРКОВ ОД АСПЕКТ НА
ОДНОСОТ КОН ТРАДИЦИЈАТА

Веселинка Лаброска

ДЕЛОТО НА КРСТЕ МИСИРКОВ ПРЕКУ ПЕРОТО НА БЛАЖЕ
РИСТОВСКИ

Јан Соколовски

ЗА КОНЦЕПЦИЈАТА НА ЈАЗИКОТ, НАРОДОТ И ДРЖАВАТА
ВО ТРУДОВИТЕ НА МИСИРКОВ И ЈАН БОДУЕН ДЕ
КУРТЕНЕ

Свонко Таневски

ЉУДОВИТ ШТУР И КРСТЕ ПЕТКОВ МИСИРКОВ

Виолета Николовска

НАРОДНИОТ ИДЕАЛ НА МИСИРКОВ ПРОЧИТАН ДЕНЕС ВО
ОДНОС НА МАКЕДОНСКИОТ ЛИТЕРАТУРЕН ЈАЗИК

Виолета Димова

КРСТЕ МИСИРКОВ – ЧОВЕКОТ ШТО НИ ГО ПОКАЖА
ПАТОТ ПО КОЈ ТРЕБА ДА ЧЕКОРИМЕ ВО НАУКАТА И
ОБРАЗОВАНИЕТО

Зоран Спасовски

МИСИРКОВ ВО МАКЕДОНСКИОТ ИСТОРИСКИ КОНТЕКСТ

Лилјана Гушевска, Наташа Котлар Трајкова

ЗАЛОЖБИТЕ НА КРСТЕ МИСИРКОВ ЗА БОРБА ПРОТИВ
ПРОПАГАНДИТЕ

ПАУЗА

Катица Трајкова

МОТИВИТЕ НА ИНИЦИЈАЛИТЕ ВО РАДОМИРОВОТО
ЕВАНГЕЛИЕ

Весна Костовска

ЛЕКСИЧКИТЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ НА МАКЕДОНСКОТО
ЧЕТВОРОЕВАНГЕЛИЕ

Соња Новотни

ДЕНАЗАЛИЗАЦИЈАТА НА НОСОВКАТА ВО
ВЕРКОВИЌЕВИОТ АПОСТОЛ

Михајло Марковиќ

ФРЕКВЕНТНОСТА НА СЕМИТИЗМИТЕ (НИЗ ПРИЗМА НА
КОНТЕКСТУАЛЕН ПРИКАЗ) ВО *СЛЕПЧ*, *ОГЛЕД* И *РАЗЛИЧ*

ДИСКУСИЈА

ВТОРА ПАРАЛЕЛНА СЕКЦИЈА

Светлана Давкова-Ѓоргиева

КАТЕГОРИЈАТА ВРЕМЕ ВО НАРОДНАТА КУЛТУРА НА
МАКЕДОНЦИТЕ

Васил Дрвошанов

ИМЕНУВАЊЕТО НА *УТОКАТА* ВО МАКЕДОНСКИТЕ
ГОВОРИ

Еленка Стоевска-Денчова

ВИЗБА И ПОДРУМ ВО МАКЕДОНСКИТЕ ГОВОРИ

Гоце Цветановски

ЗА ПАДЕЖНАТА РЕКЦИЈА ВО МАКЕДОНСКИТЕ
ДИЈАЛЕКТИ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА АКУЗАТИВНИОТ
ОДНОС)

Елени Бужаровска

ДЕНЕШНАТА УПОТРЕБА НА *НА*-ОБЈЕКТОТ ВО
ЈУГОЗАПАДНИТЕ МАКЕДОНСКИ ДИЈАЛЕКТИ

Јордана Марковиќ

ПОГРАНИЧНИ СРПСКИ И МАКЕДОНСКИ ГОВОРИ У
СВЕТЛУ ЈЕЗИЧКЕ ИНТЕРФЕРЕНЦИЈЕ

Јаворка Маринковиќ

СТАРИЈИ И НОВИЈИ СИСТЕМИ АКЦЕНТУАЦИЈЕ У
ШТОКАВСКИМ ГОВОРИМА

ПАУЗА

**Елена Јованова-Грујовска, Елизабета
Кузмановска**

МИСИРКОВ – ПОТСЕТНИК ЗА МЕДИУМСКАТА
ЈАЗИЧНА КУЛТУРА

Лидија Тантуровска

ЗА „МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“ ПРЕКУ ЕСПЕРАНТО ДО
ЕВРОПА И ВО СВЕТОТ

Катерина Петровска-Кузманова

ЛИКОТ И ДЕЛОТО НА МИСИРКОВ ВО СОВРЕМЕНА
ТЕАТАРСКА ВИЗУРА

Марија Гркова

КРСТЕ МИСИРКОВ ВО НАСТАВАТА ПО ПРЕДМЕТОТ
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

**Драгана Кузмановска, Снежана Кирова, Биљана
Иванова**

ЕДНА ЛАСТОВИЧКА НЕ ПРАВИ ПРОЛЕТ

ДИСКУСИЈА

ПАУЗА ЗА РУЧЕК

17:00 часот

ПОПЛАДНЕВНА СЕСИЈА

ПРВА СЕКЦИЈА

Олгица Додевска-Михајловска

ОДНОСОТ НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ КОН ПОДБОРОТ ОД
ЛЕКСИЧКОТО НАСЛЕДСТВО

Макеј Кавка

ЛИТЕРАТУРНАТА КОДИФИКАЦИЈА НА МАКЕДОНСКИОТ
ЈАЗИК ВО ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XX ВЕК

Виктор Фридман

ТУРЦИЗМИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ОД МИСИРКОВ
ДО ДЕНЕС

Витомир Митевски

ОДНОСОТ КОН АПСТРАКТНАТА ТЕРМИНОЛОГИЈА ВО
МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Искра Пановска-Димкова

ЗА НЕКОИ ПОСЕРИОЗНИ ПРОБЛЕМИ СО КОИ СЕ СООЧУВА
СТАНДАРДНИОТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ДЕНЕС

Снежана Велковска

СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТИ НА ОНОМАТОПЕЈАТА

Катица Топлиска-Евроска

ГЛАГОЛИТЕ *ВАРИ*, *ПРЖИ*, *ПЕЧЕ* – МОТИВИРАЧКИ ОСНОВИ ЗА
ИМЕНСКИ ОБРАЗУВАЊА ВО ОБЛАСТА ‘ХРАНА’

ПАУЗА

Елизабета Бандиловска-Ралповска

ОПИСНИТЕ ПРИДАВКИ ОД ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТ

Татјана Гочкова-Стојановска

НЕКОЛКУ ЗБОРА ЗА ЈАЗИЧНОТО ПЛАНИРАЊЕ НА
СОВРЕМЕНИОТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Лилјана Митковска

ГРАМАТИЧКА ВАРИЈАБИЛНОСТ: УПОТРЕБАТА НА ПРЕДЛОГОТ
НА СО ГЛАГОЛСКАТА ИМЕНКА

Толе Белчев

МАКЕДОНСКИОТ ЗБОР ВО ЕТЕРОТ

Мери Јосифовска

ТОПЕНИМИЈАТА НА СЕЛОТО ПОСТОЛ, ЕНИЦЕВАРДАРСКО

Весна Миовска

СПЕЦИФИКИ НА ХИПОКОРИСТИКАТА ВО КРИВОПАЛАНЕЧКО

ДИСКУСИЈА

ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР

д-р Снежана Велковска, претседател

д-р Елена Јованова-Грујовска, директор

д-р Олгица Додевска-Михајловска

д-р Светлана Давкова-Ѓоргиева

д-р Катица Трајкова

д-р Мери Јосифовска, секретар

д-р Катица Топлиска-Евроска

Времето за презентација на еден реферат е ограничено на 10 минути, а за дискусија е ограничено на 5 минути

Рокот за предавање на рефератите е 1.02.2017 година

Адреси за контакт:

misirkov90@yahoo.com

Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“

ул. „Григор Прличев“ број 5

1000 Скопје, Република Македонија

www.imj.ukim.edu.mk

Христина Андоновска, Ивица Смоковски

ПОСЕБНОСТА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК – МАКЕДОНСКО-СРПСКО-БУГАРСКА ПАРАЛЕЛА (ВРЗ ПРИМЕРИ ОД ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКОТО ПОЛЕ ‘ДИЈАБЕТЕС’)

Валентина Нестор

АДМИРАТИВНИТЕ ФОРМИ ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК И НАЧИНОТ НА ПРЕВЕДУВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

ПАУЗА

Благица Петковска

МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВО ОБРАЗОВАНИЕТО НА КРАЈОТ ОД XX И ПОЧЕТОКОТ НА XXI ВЕК – СО АКЦЕНТ ВРЗ ПРИМАРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Станислав Станковиќ

ЦЕЛИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ НА МАКЕДОНСКИОТ КУЛТУРЕН ЦЕНТАР „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО ПАНЧЕВО

Билјана Маленко

УПОТРЕБАТА НА ИНТЕРПУНКЦИСКИТЕ ЗНАЦИ КАЈ РАНАТА УЧИЛИШНА ВОЗРАСТ

Јованка Денкова

ТЕМАТА НА СМРТТА ВО МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦА И МЛАДИ

ДИСКУСИЈА

ЗАТВОРАЊЕ НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА

**СЕКЦИСКО ПРЕДАВАЊЕ НА ТЕМА
„КРСТЕ МИСИРКОВ ВО НАСТАВАТА ПО
ПРЕДМЕТОТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК“ ОД
Д-Р МАРИЈА ГРКОВА (КРАТОК ОСВРТ)**

**(УЧЕСТВО НА Д-Р МАРИЈА ГРКОВА НА МЕЃУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА МИСИРКОВ – ПРЕДИЗВИК ЗА
НОВИ ПРОУЧУВАЊА ВО НАУКАТА, 2 И 3 НОЕМВРИ 2016,
СТРУМИЦА. ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ
МИСИРКОВ“, СКОПЈЕ)**

На Меѓународна научна конференција МИСИРКОВ – ПРЕДИЗВИК ЗА НОВИ ПРОУЧУВАЊА ВО НАУКАТА која се одржа во Струмица на 2 и на 3 ноември 2016 година, д-р Марија Гркова учествуваше со предавање на тема „Крсте Мисирков во наставата по предметот Македонски јазик“. Во своето излагање Гркова го претставуваше животот и делото на Мисирков како основоположник на современата македонска научна историографија и прв кодификатор на современиот македонски литературен/стандарден јазик, тој зборува за себе исклучиво преку своите дела или преку својот пишан збор. Неговото име, неговиот живот и дело се среќаваат во текстовите на многу писатели, како македонски, така и странски. Особено, неговото дело е „темелот“ врз кој цврсто е изграден денешниот стандарден македонски јазик. Според тоа, се констатира дека Мисирков бил и уште е инспирација за голем број автори.

Според пишувањето на Ристовски (Бл. Ристовски, 2011, 11), Мисирков редовно наоѓал свое место и во проучувањата на одамнешните автори, како што е Рацин, за кој, со сигурност знаеме дека посветил особено внимание на делото „За македонските работи“ и се поучувал од погледите на Мисирков за македонскиот национален и јазично-литературен развик, но не нашол можности да го искаже својот став и однос кон јавноста.

Од горенаведеното, но и од големиот број цитирани Мисиркови зборови, станува јасно, зошто Мисирков редовно е застапен и во учебниците по предметот Македонски јазик во основното и во средното образование, или, пак, како методска единица во наставните програми за овој предмет. Целта по овој повод е да се направи обид да се разгледаат методските единици поврзани со животот и со делото на Мисирков и нивната соодветна застапеност.

Од наставните програми преземени од Бирото за развој на образованието, при Министерството за образование на РМ, по предметот Македонски јазик, за основно и за средно образование, може

да се забележи дека Крсте Петков Мисирков во основното образование се среќава како методска единица во IX одделение, а во средното образование: во I година – во тригодишното средно стручно образование; во II година – во четиригодишното средно стручно образование; и во III година – во гимназиското образование.

За потребите на ова истражување се земени учебниците по предметот Македонски јазик во кои е пишувано за Мисирков и кои актуелно се користат во образовниот систем во Штип. Во нив, главно е пишувано за неговата книга „За македонските работи“, со посебен осврт кон последната статија „Неколку зборови за македонскијот литературен јазик“.

Според Минова-Ѓуркова (Минова-Ѓуркова, 2005, 223), Мисирков, во оваа статија ги определи трите столба на кои стои цврсто до денес нашиот стандарден јазик.

За крај, се споменува дека независно од количината помалку или повеќе важни податоци сместени во еден учебник, а се однесуваат за одредена историска личност или за важен историски настан за еден народ, за тоа колку информации ќе усвојат учениците за оваа личност, односно, настан, влијаат многу фактори.

Така, на пример, дел од тие фактори, можат да бидат мотивацијата кај учениците или, пак, креативноста на наставникот. Добро подготвен наставник, секогаш ќе најде начин да пренесе најмногу (или, ако сакаме, да го пренесе најважното), пред сè, со повеќе претставување, како на повеќе различни литературни извори, така и на места поврзани со содржината што се учи и се усвојува.

Во случајот со Мисирков, а и како што е наведено во наставните програми по предметот Македонски јазик, на учениците треба да им се укаже можноста да ја посетат Спомен-собата на Мисирков, во рамките на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје. Исто така, треба да им се укаже можноста да разгледаат дополнителна литература која сведочи за дејноста на Мисирков, а таква литература (зборници, различни научни изданија и сл.), како што е познато, ја има во изобилство во научно-образовните институции, како што се: Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Катедрата за македонски јазик во рамките на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Македонската академија на науките и уметностите во Скопје и други.